

Zapobieganie rozwojowi niedowidzenia - wczesne wykrywanie wad wzroku i zezu u dzieci

Celem Programu jest zapobieganie rozwojowi niedowidzenia i poprawa funkcji narządu wzroku u dzieci w wieku 4-5 lat z terenu województwa łódzkiego poprzez wczesne wykrywanie wad wzroku oraz zezu. Program powstał w odpowiedzi na potrzeby zdrowotne najmłodszej populacji regionu. Zaburzenia wzroku stanowią bowiem drugi, co do częstości występowania problem zdrowotny wśród dzieci i młodzieży szkolnej w województwie łódzkim, a ponadto występowanie zaburzeń widzenia wpływa na dalszy rozwój dziecka oraz jego postępy w nauce.

Program obejmuje przeprowadzenie wywiadu z rodzicem/opiekunem dziecka oraz wykonanie badań okulistycznych w kierunku wad refrakcji oraz zezu, takich jak: badanie refrakcji autorefraktometrem, badanie ostrości wzroku, badanie ustawienia gałek ocznych, (test odbłasków rogówkowych, cover-test), badanie widzenia stereoskopowego (test Muchy) oraz badanie dna oka.

W 2009 roku, będącym trzecim rokiem realizacji Programu, zawarto 5 umów na wykonanie świadczeń zdrowotnych w ramach Programu z placówkami z terenu Łodzi i Rawy Mazowieckiej. Były to:

1. RENOMA spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Łodzi,
2. Zespół Opieki Zdrowotnej Łódź-Polesie,
3. Buran Sp. z o.o. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Medycyna Grabieniec",
4. Gabinet Okulistyczny Teresa Biedrzycka – Kądziała w Rawie Mazowieckiej,
5. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Rawie Mazowieckiej.

Wyniki Programu

W trakcie wizyty okulistycznej odbywającej się w ramach Programu, z rodzicami bądź opiekunami dzieci, został przeprowadzany wywiad w kierunku czynników ryzyka występowania zaburzeń wzroku u dzieci.

W ciągu całego okresu realizacji Programu w 2009 roku przebadano 991 dzieci w wieku 4 i 5 lat z terenu województwa łódzkiego, przy czym dziewczynki stanowiły 50,35% (499), a chłopcy 49,65% (492).

Z analizy ankiet wynika, iż 67,41% dzieci (668 osób) nie miała wcześniej wykonywanego badania okulistycznego (u 1,31% - tj. 13 dzieci opiekunowie nie udzielili odpowiedzi na to pytanie).

Odsetek dzieci, które miały kiedyś uraz głowy lub narządu wzroku był niewielki i wynosił 5,45% (54 osób), przy czym w przypadku 1,3% dzieci (13 badanych) brak jest informacji na ten temat.

Wśród wszystkich przebadanych dzieci 7,67% (76) urodziło się jako wcześniaki (u 0,4% badanej populacji tj. 4 dzieci - brak danych z tego zakresu).

Z przeprowadzonego wywiadu medycznego wynika również, iż odsetek dzieci z rozpoznaną dysleksją wynosił jedynie 0,61% (6 dzieci). Należy jednak zaznaczyć, iż w przypadku 3,13% pacjentów (31 dzieci) opiekunowie nie udzielili odpowiedzi na to pytanie.

Prawie jedna czwarta - 24,22% (240 dzieci) przebadanych 4 i 5 - latków jest pod opieką specjalisty, choruje, bądź chorowało na poważną chorobę.

Inne objawy, które mogą świadczyć o występowaniu zaburzeń wzroku u dziecka, m.in.: trudności z utrzymaniem równowagi, zła ocena odległości, łzawienie oczu stwierdzono u 28,56% badanych (283 osób).

Na podstawie karty badania profilaktycznego można stwierdzić, iż spośród wszystkich przebadanych 15,44% (153) dzieci miało nieprawidłową ostrość wzroku, przy czym odsetek chłopców z tą nieprawidłowością wynosił 17,28% (85 chłopców), a dziewczynek 13,63% (68 dziewczynek).

Wśród badanych 4 i 5 – latków 27,95% (277 osób) miało nieprawidłową refrakcję. Odsetek chłopców, u których wynik badania refrakcji autorefraktometrem był nieprawidłowy wynosił 28,05% (138 chłopców), a dziewczynek 27,86% (139 dziewczynek).

Nieprawidłowe ustawienie oczu zaobserwowano u 7,16% 4 i 5 - latków (71 dzieci), przy czym odsetek chłopców z tą nieprawidłowością wynosił 6,91% (37 dzieci), a odsetek dziewczynek – 7,41%.

Wśród wszystkich przebadanych dzieci nieprawidłowy wynik widzenia stereoskopowego miało 8,07% dzieci (80 osób). Chłopcy, u których zaobserwowano nieprawidłowe ustawienie obuoczne stanowili 7,11% (35 osób), natomiast dziewczynki stanowiły 9,02% (45 osób).

Nieprawidłowy wynik badania dna oka stwierdzono u 3,43% dzieci (34 badanych), przy czym odsetek chłopców z tą nieprawidłowością stanowił 3,66% (18 badanych), a dziewczynek 3,21% (16).

Informacje dotyczące wyników badań, które wykonano u 4 i 5 – latków w 2009 roku, zawiera **Tabela Nr 1** oraz **Wykres Nr 1**.

Wykres Nr 1. Porównanie odsetka dziewczynek i chłopców według rozpoznania lekarskiego przeprowadzonego w ramach Programu

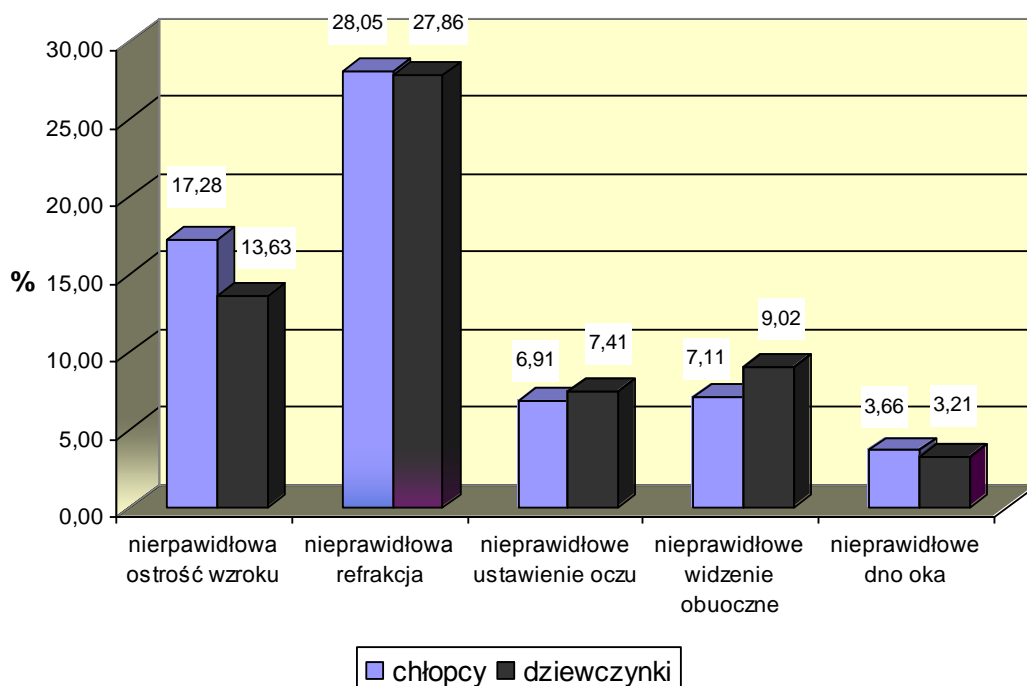

Tabela Nr 1. Wyniki badań wykonanych w ramach programu profilaktycznego pn. „Zapobieganie rozwojowi niedowidzenia – wczesne wykrywanie wad wzroku i zezu u dzieci”.

Wyszczególnienie	Ogółem	Liczba dzieci, u których stwierdzono nieprawidłowā/e:				
		ostrość wzroku	refrakcję	ustawienie oczu	widzenie obuoczne	dno oka
chłopcy	492	85	138	34	35	18
dziewczynki	499	68	139	37	45	16
Razem	991	153	277	71	80	34

Dotychczasowe badania wykazują konieczność kontynuowania Programu. Biorąc pod uwagę fakt, że późne wykrycie wad wzroku zezu może wiązać się z konsekwencjami zdrowotnymi należy stwierdzić, że efekty programu profilaktycznego pn. „Zapobieganie rozwojowi niedowidzenia – wczesne wykrywanie wad wzroku i zezu u dzieci” są znaczące. W ramach Programu u 367 dzieci (tj. 37,04% populacji badanej) wykryto zaburzenia wzroku.

Program przyczynił się także do zwiększenia świadomości rodziców i opiekunów na temat występowania wad refrakcji i zezu u dzieci, ich konsekwencji oraz potrzeby wczesnego diagnozowania i leczenia.